

Članek napisala: dr. Vlasta Krmelj, univ. dipl. inž., december 2011

IZOBRAŽEVALNI CILJI NA PODROČJU OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE

Izvajanje Strategije trajnostne energije se lahko uspešno implementira samo s pozitivnim odnosom otrok in mladine. Kljub temu je področje izobraževanja o obnovljivih virih energije in učinkoviti rabi energije še vedno premalo obravnavana tako v šoli kot tudi doma in v medijih. Šole na področju energetske kulture opravljajo pomembno poslanstvo izobraževanja mladih o energiji in okolju ter oblikujejo koncepte in orodja za razumevanje energetskih virov, procesov pretvorbe energije, energetskih tehnologij in vplivov na okolje kot tudi osnovne vrednote spoštovanja narave, okolja in soljudi. Ob tem mora biti učni proces še vedno usmerjen k lokalnemu delovanju, ki ustreza družbenemu ozadju šolarjev. Energija, njena proizvodnja, pretvorba in raba že imajo velik vpliv na okoljske študije. Izobraževanje o rabi energije mora povezati energijo, okolje in gospodarstvo ter podati racionalno osnovo za sprejemanje odločitev. Mnogo izobraževalnih programov o okoljskih vprašanjih vključuje tudi pouk o energiji, a običajno le o vidikih trajnostnega razvoja. Vseeno še vedno obstaja potreba po razvoju posebnih izobraževalnih programov o energiji, ki bi lahko postavili osnovo za trajnostne spremembe vedenja zdajšnjih in prihodnjih porabnikov energije. Takšno izobraževanje se ne sme usmeriti le na škodo, ki jo povzroča raba energije, ampak na vrednost tega omejenega vira. Izobraževanje o rabi energije ima tri splošne cilje:

Prvi: ugotavljanje, kaj lahko storijo družba in posamezniki, na področju varčevanja z energijo in rabe obnovljivih virov energije – V naslednjih desetletjih nas čakajo mnogi izzivi. Evropa bo morala uvažati vedno večje količine energije, ker se zaloge fosilnih goriv zmanjšujejo, cene pa so višje kot kdajkoli prej. Velika odvisnost od uvoza energije, visoke cene in podnebne spremembe so velika grožnja za prihodnost evropske blaginje. Z izzivom se lahko spoprimemo na dva načina: z zmanjšanjem porabe in povečanjem deleža rabe novih in obnovljivih virov energije. Prepričani smo, da vsak posameznik ne more ničesar storiti. Vendar izkušnje kažejo, da so veliki družbeni premiki imeli osnovo v akcijah le nekaj posameznikov. Zato moramo učence naučiti aktivno pristopiti k reševanju problematike. Z načrtnimi aktivnostmi lahko zmanjšamo porabo energije, kjer je le mogoče z minimalnim posegom v standard in način življenja. Sami aktivno razmišljajmo in iščimo vse možnosti za uporabo lokalnih virov energije in si s tem zagotovimo varno in cenejšo oskrbo.

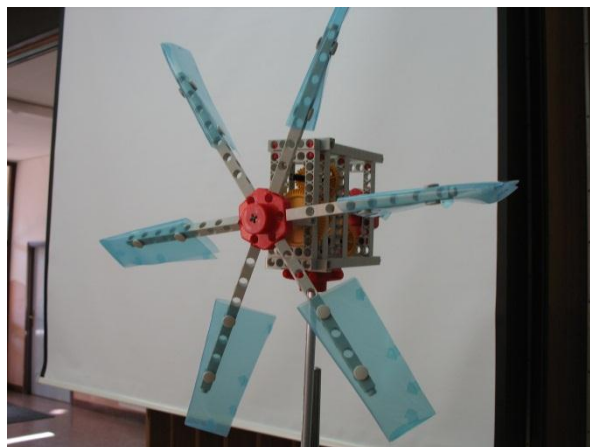
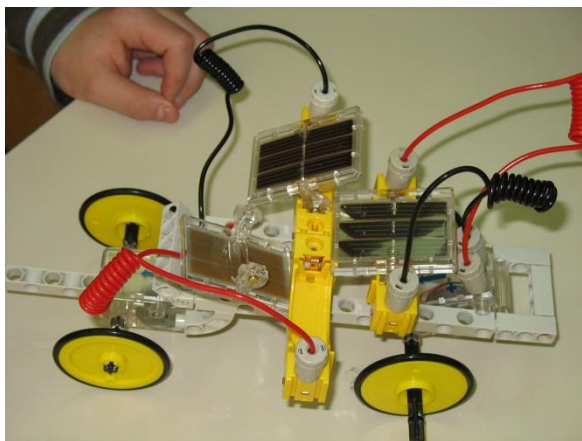
Drugi: izboljševanje ozaveščenosti o vprašanjih o energiji in njihovem ozadju - Ozaveščenost o energiji, ki jo porablamo kot posamezniki, družine, gospodinjstva, šolarji ali organizacije, je zelo pomembna, prav tako pomemben pa je vpliv varčevanja z energijo tako na individualni kot na kolektivni ravni. Izobraževanje lahko zagotovi temelj razumevanja in pot do informacij, ki jih potrebujemo. Izboljševanje ozaveščenosti šolarjev vseh starosti o osrednji vlogi energije v modernem življenju, o tem, kako se jo proizvaja, pretvarja in porablja, ter o posledicah teh postopkov, predstavlja glavno skrb. Ta vključuje razvoj ozaveščenosti o lastnostih in vzrokih zgodovinskih ter prihodnjih energetskih kriz.

Tretji: razlaga koristi ukrepov za zagotavljanje trajnostne rabe energije - Razumevanje zmožnosti, stroškov in vplivov številnih energetskih virov (obnovljivih in neobnovljivih), ki so na voljo ali še bodo, ter posledic izbire med njimi, lahko šolskim otrokom pomaga razviti dragocene življenjske sposobnosti. Zajema vse vidike (družbeno-kulturnega, gospodarskega, okoljskega itd.), a mora odražati tudi lokalno razpoložljivost

energije in povpraševanje po njej, skupaj z lokalnimi podnebnimi in kulturnimi lastnostmi. Hkrati mora izobraževalna vsebina ostati v skladu z nacionalnimi in mednarodnimi prednostnimi nalogami, ki odražajo vrednote ravnanja „misli globalno, deluj lokalno“.

Izobraževalni program mora zagotoviti ravnovesje med teoretičnimi in praktičnimi vidiki, vključno s poukom, prikazi, praktičnim pridobivanjem sposobnosti, oblikovanjem in izdelovanjem, ter je odvisen od virov in lokalnih zahtev. Izobraževanje o rabi energije mora zagotavljati tudi praktične sposobnosti, ki jih bodo šolarji kasneje lahko uporabili doma ali na delovnem mestu. Izobraževalne pobude morajo nazorno prikazati pozitivne posledice sprememb vedenja, ki nastanejo ob ozaveščenosti o energiji. Varčevanje z energijo pomeni prihranek denarja. Znatne letne prihranke je mogoče doseči z nekaj enostavnimi koraki. Temeljna motivacija človeka so osebne koristi. Toda osebne koristi, ki so povezane s pozitivnimi, vidnimi družbenimi koristmi, so še boljši in trajnejši motivator. Manjša celotna poraba energije s povečano rabo čistejše energije dokazano zmanjšuje splošno onesnaženje, kar ugodno vpliva na zdravje. Izvajanje ukrepov učinkovite rabe energije na šoli je najlepši prikaz koristnega dela učencev. Učenci lahko sami poiščejo šibke točke rabe energije na šoli in podajo predlog rešitev. Izračuna se lahko tudi, kolikšen prihranek v denarju ali porabljeni energiji ali emisijah CO₂ smo dosegli.

Izobraževanje učencev v osnovnih šolah, dijakov, študentov in tudi širše javnosti o trajnostnem razvoju, učinkovitem ravnanju z energijo, zmanjšanju negativnih vplivov energetike oziroma rabe energije na naravno okolje, o zmanjšanju rabe energije in stroškov zanjo je pomemben proces, ki bo vplival na dolgoročno ravnanje z energijo v Sloveniji. Z izobraževanjem in ozaveščanjem se postopoma razvija tudi aktivna vloga posameznika pri smotrni rabi energije, prav tako lahko mlajše generacije vplivajo tudi na porabniške navade starejših.

Slika 1: Učni pripomočki na področju obnovljivih virov energije

